

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่งหวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3” เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีตัวแปรต้น ได้แก่ การศึกษา สถานภาพทางสังคม ด้านความเชื่อมั่นในบทบาทสถานศึกษา ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ลักษณะ ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการตรวจสอบการบริหารจัดการ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ในเครือข่ายทุ่งหวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ในช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 800 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ในเครือข่ายทุ่งหวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ในช่วงชั้นที่ 1 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้มาโดยวิธีกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครซีเมอร์แกนและการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 267 คน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในบทบาทของสถานศึกษา การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่งหวด

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ความเชื่อมั่นในบทบาทของสถานศึกษา และการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ คือ

แบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครอง โดยจำแนกเป็นระดับการศึกษา และตำแหน่งทางสังคม ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในบทบาทสถานศึกษา ลักษณะของข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ความเชื่อมั่นมากที่สุด ความเชื่อมั่นมาก ความเชื่อมั่นปานกลาง ความเชื่อมั่นน้อย และความเชื่อมั่นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครอง ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ การติดต่อสื่อสารมากที่สุด การติดต่อสื่อสารมาก การติดต่อสื่อสารปานกลาง การติดต่อสื่อสารน้อย และการติดต่อสื่อสารน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในเครือข่ายทุ่งหวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมมากที่สุด การมีส่วนร่วมมาก การมีส่วนร่วมปานกลาง การมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด โดยข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหา ของการจัดการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน
2. ด้านการบริหารวิชาการ
3. ด้านบริหารบุคลากร
4. ด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา
5. ด้านการตรวจสอบการบริหารจัดการ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์และการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ จากสมมติฐานการวิจัย ที่ได้ตั้งไว้ว่า ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ความเชื่อมั่นในบทบาทของสถานศึกษาและการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในเครือข่ายทุ่งหวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน ได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 267 คน พบว่า

1. ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ด้านระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

2. ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในบทบาทสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .345

3. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .427

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่งหวาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในบทบาทสถานศึกษาของผู้ปกครอง ปรากฏว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.6439$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถาวร พวงมณี (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาการมีส่วนร่วมดังผลการวิจัยพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นต่อไปนี้มีคะแนนสูงสุดในแต่ละด้านคือ 1) การบริหารวิชาการร่วมเป็นเครือข่ายผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอน 2) การบริหารงบประมาณร่วมกับคณะครูสอดส่องดูแล และรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน 3) การบริหารงานบุคคล ประชุมกับโรงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน 4) การบริหารทั่วไปเสนอแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นต่อไปนี้มีปัญหาการมีส่วนร่วมสูงสุดคือ 1) ผู้ปกครองเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรเป็นเรื่องของโรงเรียน 2) ผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการเงินและงบประมาณ 3) ผู้ปกครองไม่เข้าใจในเรื่องระเบียบวินัยทางราชการ และ 4) ผู้ปกครองไม่เข้ามารับฟังปัญหาและความต้องการของนักเรียน ตามลำดับ

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองในสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่ง
ทวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 ไม่ได้รับการตอบสนองในปัจจัยต่างๆ ทั้ง
ทางด้านการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา และไม่
เป็นไปตามที่คาดหวัง จึงทำให้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ บีเบ๊ะ หะยีสามะ (2540
:16) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษาว่าหน้าที่ของสถานศึกษา ควรดำเนินการ
ด้านชุมชน ดังนี้ 1) พยายามจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่การจัดกิจกรรม
ต่างๆ ของชุมชนตามโอกาส 2) จัดหาผู้เชี่ยวชาญในการที่จะให้ความรู้ความต้องการของชุมชน 3)
จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาผู้ใหญ่ 4) จัดโปรแกรมต่างๆ ของโรงเรียนทั้งในด้
การศึกษา การอาชีพและการหย่อนใจ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับประโยชน์โดยตรงบ้างตาม
สมควร และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนิตย์ สุวรรณณี.(2534: 22) ที่กล่าวว่าค่าว่าการให้บริการแก่
ชุมชน คือการให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่จะดำเนินการได้ เช่น ให้บริการ
ทางวิชาการ ให้คำแนะนำ หรือการปรึกษาหารือในกิจกรรมของชุมชน ให้บริการอาคารสถานที่หรือ
วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

2. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองปรากฏ
ว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.6439$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรภัทร์ เจริญดี
(2542: 43) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 พบว่า 1) ด้านงานวิชาการของโรงเรียน ผู้ปกครองมีการ
ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลางและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมใน
โรงเรียนในระดับมาก 2) ด้านการบริหารของโรงเรียนผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมใน
โรงเรียนในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก 3) ด้าน
การพัฒนานักเรียน ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับปานกลาง และมีความ
คาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับมาก 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองมีการปฏิบัติใน
การมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลางและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียน
ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารี กติกา (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้และแนว
ทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการอนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง
เชียงใหม่ โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในด้าน แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัด
อนุบาลศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลี้ยงดู ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน ด้านการ
อาสาสมัคร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการสร้างความร่วมมือกับชุมชน พบว่า
ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในระดับมากทุกครั้ง ในด้านการเลี้ยงดู และการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน ส่วน

ในด้านการติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างความร่วมมือกับชุมชนผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมในระดับปานกลางคือเข้าร่วมได้เป็นบางครั้ง

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจาก ผู้ปกครองในสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่งหวาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 ไม่ได้รับการตอบสนองในปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การติดต่อสื่อสารกับทางโรงเรียน ทั้งการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา หรือการพบปะพูดคุยกับ ผู้ปกครอง และไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง จึงทำให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ วันชัย วัฒนศัพท์ (2544: 75 – 79) กล่าวว่าก่อนที่ผู้ปกครอง จะสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เขาต้องการข้อมูล ซึ่งมีหลายหนทางที่จะนำเสนอข้อมูล โดยสื่อสารผ่านทาง สารประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว การโฆษณา การประชุมอภิปราย และอื่นๆ แต่การให้ข้อมูล ข่าวสารกับผู้ปกครองอย่างเดียว ไม่ใช่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การให้ข้อมูลกับผู้ปกครอง คือการ นำเสนอข้อมูลไปสู่ผู้ปกครอง แต่การที่เราได้ข้อมูลจากผู้ปกครอง คือการปรึกษาหารือที่ปฏิสัมพันธ์ กัน เหมือนการพูดคุยกัน คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งการให้ข้อมูลต่อผู้ปกครองในลักษณะการ มีส่วนร่วม มีรูปแบบดังนี้ 1) มีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด ให้ความสำคัญต่อความเห็น ทศนคติใน ผลประโยชน์และสนใจประเด็นข้อติชม ข้อเสนอแนะ ของสาธารณชน โดยจัดทำข้อมูลเพื่อให้ ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ 2) ความแตกต่างของกลุ่มผู้ปกครอง มีผล ต่อการให้ข้อมูลข่าวสาร ในการออกแบบองค์ประกอบของการให้ข้อมูลข่าวสารในการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง จะต้องกำหนดว่า ใครคือผู้ฟัง โดยเฉพาะในการสื่อสารนั้น เพื่อที่จะสามารถเลือกใช้คำ และระดับของข้อมูล ให้เหมาะสมกับผู้ฟัง ที่เราพยายามจะสื่อถึง 3) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล จะต้อง พิจารณาว่าเราจะนำข้อมูลเหล่านั้น สื่อถึงผู้ปกครองอย่างไร และสื่อที่นำเสนอต่อผู้ปกครองน่าเชื่อถือ หรือไม่ 4) คำวิจารณ์ที่จะได้รับ ไม่ว่าจะการนำเสนอข้อมูลของเราจะดีแค่ไหน จะต้องคาดการณ์ด้วยว่าจะ มีส่วนหนึ่งมีแนวคิดที่แตกต่างกันไป

3. จากผลการวิเคราะห์ ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ปรากฏว่าโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.1632$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและการ วางแผน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคลากร ด้านบริหารทรัพยากรทางการศึกษาและ ด้านการตรวจสอบการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า ($\bar{X}$)=3.3177, 3.0957, 3.2933, 3.0620, 3.0474 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงยศ ชัยมงคล (2544 : 38) ศึกษาการ พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า (1) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานบุคคล มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้าน บริหารทั่วไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ อุปลา

(2541:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในงานกิจกรรมนักเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือชุมชนเข้าใจว่าภารกิจจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ บุคลากรในโรงเรียนควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และชุมชนควรมีส่วนร่วมรับรู้ การตัดสินใจกำหนดนโยบายของโรงเรียน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองในสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่ง ทวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 ไม่ได้รับการตอบสนองในปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วม ทั้งทางด้าน การกำหนดนโยบายและการวางแผน การบริหารงาน วิชาการ การบริหารบุคลากร บริหารทรัพยากรทางการศึกษา และการตรวจสอบการบริหารจัดการ อย่างเหมาะสม และไม่ เป็นไปตามที่คาดหวัง จึงทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้งราย ด้านและภาพรวม ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2538 : 58) กล่าวว่าระดับที่มีส่วนร่วมปานกลาง คือ การที่ ประชาชนหรือผู้ปกครอง ได้รับทราบเรื่องต่างๆจากโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นและมีคำถามจากประชาชนมาสู่ โรงเรียนมาบ้างเป็นครั้งคราว แต่ส่วนใหญ่เป็นการรับฟังจากโรงเรียนฝ่ายเดียว

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ด้านระดับ การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ไม่สอดคล้องกับ สมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ซึ่งพบว่า

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลวุฒิ ปลื้มศรี (2546 : 93 - 94) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนรอบ ๆ กรมการขนส่ง ทหารเรือ พบว่า วุฒิการศึกษา การเป็นสมาชิกทางสังคม ภาวะผู้นำ และแรงจูงใจไม่มีปฏิสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากสถานภาพของผู้ปกครอง ด้านระดับ การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังที่ ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2543 : 55) ที่ กล่าวว่า ด้านระดับการศึกษา ผลการศึกษามีทั้งปัจจัยและ ไม่เป็นปัจจัยต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งขึ้นอยู่กับเรื่อง หรือสถานการณ์ที่ไปเข้าร่วม ขนาดของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยของการมีส่วนร่วม โรงเรียนขนาดใหญ่มีการมี ส่วนร่วมสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก

5. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง ด้านตำแหน่งทาง สังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมมุติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้

ผลการศึกษครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกลด์ สุนทรพฤกษ์ (2538: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตศึกษาพบว่า อายุ ตำแหน่งทางสังคม รายได้ และความรู้ความเข้าใจของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิต และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1977อ้างถึงใน สุภา เฟ่งพิศ, 2536) ศึกษาพบว่า บุคคลที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท คือประชาชน เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอก ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมคือ อายุ สถานภาพในครอบครัว สถานภาพทางสังคม เช่น ชนชั้น อาชีพ รายได้ และทรัพย์สิน ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน พื้นที่ดินครอบครอง และสถานภาพการทำงาน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากสถานภาพของผู้ปกครอง ด้านตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังที่ ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2543 : 55) ที่กล่าวว่าเพศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม เพศชายจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ส่วนอายุและรายได้ไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังพบว่าประสบการณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มในทางการเมืองจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมือง

6. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในบทบาทสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้

ผลการศึกษครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิรินทร์ทิพย์ เกษร (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาการมีส่วนร่วมและความคาดหวัง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านงานวิชาการ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก 2) ด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน มีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับน้อยและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก 3) ด้านงานบุคลากร ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน มีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก 4) ด้านงานกิจการนักเรียน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก 5) ด้านงานอาคารสถานที่ ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก 6) ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองและผู้นำ

ชุมชนมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับน้อย และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับมาก 7) บทบาทการมีส่วนร่วมที่ปฏิบัติจริง และบทบาทการมีส่วนร่วมที่คาดหวังของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งโดยรวมในทุกด้านและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจาก ความเชื่อมั่นในบทบาทของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดัง ฮานาเคน (สุพจน์ จันทราช, 2541 : 44 อ้างถึงใน Hakanen.1975 : 6004 - A) ได้ศึกษาถึงความร่วมมือของผู้ปกครองว่า เป็นกุญแจสู่ความสำเร็จของโรงเรียน ครูซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดี จากผู้ปกครองมักจะแสวงหาความร่วมมือจากผู้ปกครอง และมักจะแนะแนวทางใดในการที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วม ซึ่งโรงเรียนต่างๆ มีแนวคิด 3 ทางเกี่ยวกับเรื่องความร่วมมือของผู้ปกครอง คือ โรงเรียนมีความต้องการความร่วมมือจากผู้ปกครอง โรงเรียนไม่ต้องการความร่วมมือจากผู้ปกครอง และโรงเรียนต้องการความร่วมมือจากผู้ปกครองในคราวจำเป็น การกระตุ้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมีเหตุผลสำเร็จอยู่ 2 ประการ คือ ในการกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ความร่วมมือในเชิงสนับสนุนของผู้ปกครอง จะส่งผลดีให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และความร่วมมือจากผู้ปกครองในเรื่องการอาสาสมัครจะส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมายและสนับสนุนโครงการต่างๆ

7. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กวิน เสือสกุล (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่บ้านอยู่ในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมโดยรวมทั้งที่บ้านและชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่บ้าน ได้แก่ อาชีพหลักของผู้ปกครอง ความเพียงพอของรายได้ การได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการจัดการศึกษาและถ้าเป็นภาพรวมได้แก่ สถานภาพสมรส ความเพียงพอของรายได้ การรับรู้ข่าวสารด้านการศึกษาและการได้รับ โอกาสในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ถ้ามีปัญหาส่วนใหญ่ คือการไม่มีเวลาและมีข้อเสนอแนะให้โรงเรียนประชาสัมพันธ์ข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพราะการติดต่อสื่อสารคือเรื่องราว อันเกี่ยวกับความรู้ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น และจากการที่คนสองคน สื่อสารกันเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้ทั้งสองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยนโต้ตอบกัน เท่ากับมีการให้และการรับ อยู่ในกระบวนการของการสื่อสาร ทำให้ทั้งสองฝ่าย มีความเข้าใจตามธรรมชาติของตนเกิดขึ้น ความเข้าใจที่เกิดขึ้น และสร้างความเชื่อใจให้แก่กันและกัน การทำงานของสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ศึกษาขอเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. จากการศึกษาที่พบว่า ลักษณะการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเครือข่ายทุ่งหวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรมีโครงการเยี่ยมบ้านเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ความเชื่อมั่นในบทบาทสถานศึกษา และการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. จากการศึกษาพบว่า ตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาควรให้ผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นผู้กระจายข่าว และช่วยเหลือเป็นเบื้องต้นอันสอดคล้องกับผลการวิจัย
3. สถานศึกษาควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้ปกครองให้เข้าใจหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจ และสามารถเข้าร่วมดำเนินการกับสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นเพื่อให้ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นนอกเหนือปัจจัยที่ได้ศึกษา เช่น ปัจจัยด้านรายได้ของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้น
3. ควรขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยให้กว้างกว่านี้ เช่นระดับภาค เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระหว่าง โรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาลว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

